

کنوانسیون رتردام*

(۲)

علیرضا محمد زاده وادقانی**

دانشیار گروه حقوق خصوصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

کتایون کاردان

کارشناس ارشد حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه آزاد تهران مرکز

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۴/۲۰ - تاریخ تصویب: ۱۳۹۰/۸/۷)

چکیده:

نخستین معاهده مصوب در سطح بین‌الملل در زمینه حمل و نقل دریائی معاهده بروکسل (لاسه) مصوب ۱۹۲۴ م است. حمایت گسترده کشورهای دارای ناوگان دریائی از این معاهده از یک سو و وجود خلأ قانونی از سوی دیگر موجب شد که این معاهده در سطح جهان با اقبال همگانی مواجه گردیده و عمری طولانی داشته باشد. گذر زمان همراه با نوع آوری‌ها و تحولات فنی نارسائی معاهده را در ایجاد توازن بین طرف‌های قرارداد حمل و نقل آشکار ساخت. به منظور رفع اشکال با تلاش کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد معاهده هامبورگ در سال ۱۹۷۸ متولد شد. معاهده اخیر به علت بی‌مهری کشورهای دارای ناوگان دریائی مواجه با شکست شد. اخیراً معاهده رتردام در سال ۲۰۰۸ م با هدف جلب رضایت کشورهای صاحب ناوگان دریایی که عمدتاً صنعتی‌اند و نیز کشورهای صاحب کالا که عموماً کشورهای در حال رشد می‌باشند به تصویب رسیده است. اینک ترجمه متن معاهده به خوانندگان محترم تقدیم می‌شود.

واژگان کلیدی:

حمل و نقل دریائی، رتردام، تحویل کالا، تأخیر، سقف مسوولیت، مهلت اقامه دعوا، داوری، کناره‌گیری، اصلاح کنوانسیون.

* برای اطلاع از مواد پیشین معاهده (پیش از ماده ۳۷) به مجله دوره ۴۲، شماره ۱، بهار ۱۳۹۱، مراجعه شود.

Email: alirezamv@yahoo.fr

فکس: ۶۶۴۰۹۵۹۵

** نویسنده مسئول

ماده ۳۷

مشخصات متصدی حمل

۱- اگر متصدی حمل با اسم در داده‌های قرارداد تعیین شود، هر اطلاعات دیگری در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی مرتبط با مشخصات متصدی حمل که با این اسم مطابقت نداشته باشد بی‌اعتبار است.

۲- اگر متصدی حمل وفق بخش ب بند ۲ ماده ۳۶ در داده‌های قرارداد تعریف نشده باشد، اما داده‌های قرارداد نشان دهند که کالاها در کشتی مشخص بارگیری شده است، مالک ثبت شده کشتی متصدی حمل فرض می‌شود مگر او ثابت کند که کشتی، موضوع قرارداد اجاره لخت در زمان حمل بوده و اجاره کننده و آدرسش را نیز اعلام کند، که در این مورد فرض بر این است که اجاره کننده، متصدی حمل است. همچنین این اماره با تعیین متصدی حمل و آدرس او توسط مالک به ثبت رسیده قابل رد است. اجاره کننده کشتی لخت هم ممکن است فرض متصدی حمل بودن را به همان شیوه رد کند.

۳- هیچ یک از مقررات این ماده مانع از این نیست که صاحب حق اثبات کند شخصی غیر از شخص مشخص شده در داده‌های قرارداد یا وفق بند ۲ این ماده، متصدی حمل است.

ماده ۳۸

امضا

۱- سند حمل توسط متصدی حمل یا شخصی که از طرف او عمل می‌کند امضا می‌شود.

۲- سند حمل الکترونیکی دارای امضای متصدی حمل یا شخصی است که به نام او عمل می‌کند. سند حمل الکترونیکی امضاکننده سند حمل الکترونیکی را در چهارچوب سند الکترونیکی تعیین می‌کند و مشخص می‌کند که متصدی حمل، سند حمل الکترونیکی را تضمین کرده است.

ماده ۳۹

نقصان داده‌های قرارداد

۱- فقدان یا نادرستی یک یا چند داده قرارداد مقرر در بندهای ۱، ۲ یا ۳ ماده ۳۶ به تنهایی به ماهیت حقوقی یا اعتبار سند حمل یا سند حمل الکترونیکی لطمه‌ای وارد نمی‌کند.

۲- اگر در داده‌های قرارداد تاریخ باشد اما مقصود از آن را نشان ندهد، تاریخ در نظر گرفته می‌شود به عنوان:

الف) تاریخی که در آن همه کالاهای مقرر در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی در کشتی بارگیری شده‌اند، اگر داده‌های قرارداد نشان دهد که کالاها در کشتی بارگیری شده‌اند؛
یا

ب) تاریخی که در آن متصدی حمل یا طرف اجراکننده کالاها را دریافت کرده‌اند، اگر داده‌های قرارداد نشان ندهد که کالاها در کشتی بارگیری شده‌اند.

۳- اگر داده‌های قرارداد موقعیت و وضعیت ظاهری کالاها را در زمانی که متصدی حمل یا طرف اجراکننده، آنها را دریافت می‌کند، بیان نکند، فرض می‌شود که داده‌های قرارداد بیان کرده است کالاها در موقعیت و وضعیت ظاهری خوبی در زمان تحویل به متصدی حمل یا طرف اجراکننده بوده است.

ماده ۴۰

شروط مربوط به اطلاعات راجع به کالاها در داده‌های قرارداد:

- ۱- متصدی حمل شرط می‌کند که مسئول درستی اطلاعات داده شده توسط فرستنده وفق بند ۱ ماده ۳۶ نیست اگر:
 - الف) متصدی حمل آگاهی واقعی دارد که یکی از موارد ذکر شده در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی اشتباه یا گمراه کننده است، یا
 - ب) متصدی حمل دلایل معقولی دارد که باور کند یکی از موارد اصلی ذکر شده در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی، اشتباه یا گمراه کننده است.
- ۲- بدون ایراد لطمه به بند ۱ این ماده، متصدی حمل می‌تواند در موارد و به شیوه مقرر در بندهای ۳ و ۴ این ماده شرط کند که مسئول درستی اطلاعات داده شده توسط فرستنده وفق بند ۱ ماده ۳۶ نیست.
- ۳- وقتی کالاها به متصدی حمل یا طرف اجراکننده در یک کانتینر یا وسیله سربسته تحویل داده نشود یا زمانی که آنها در یک کانتینر یا وسیله سربسته تحویل شوند و متصدی حمل یا طرف اجراکننده آنها را واقعاً بررسی کنند، متصدی حمل می‌تواند راجع به اطلاعات مذکور در بند ۱ ماده ۳۶ شرط کند، اگر:
 - الف) متصدی حمل ابزار معقول تجاری یا عملی برای بررسی اطلاعات داده شده توسط فرستنده را ندارد، در این مورد می‌تواند قید کند که قادر به بررسی اطلاعات نبوده است.
 - ب) متصدی حمل دلایل معقولی برای باور داشتن دارد که اطلاعات داده شده توسط فرستنده نادرست است که در این مورد می‌تواند آنچه که به طور معقول اطلاعات درست تلقی می‌کند، شرط کند.
- ۴- زمانی که کالاها برای حمل به متصدی حمل یا طرف اجراکننده در یک کانتینر یا وسیله سربسته تحویل داده می‌شوند، متصدی حمل می‌تواند در رابطه با اطلاعات اعلان شده شرط کند:

الف) در بخش‌های الف، ب یا ج بند ۱ ماده ۳۶، چنانچه:

یک) کالاها درون کانتینر یا وسیله نقلیه واقعاً توسط متصدی حمل یا طرف اجراکننده بازرسی نشده‌اند؛ و

دو) متصدی حمل و طرف اجراکننده هیچ یک به نحو دیگری واقعاً آگاهی از محتویات کانتینر یا وسیله قبل از صدور سندحمل یا سند حمل الکترونیکی نداشته؛ و

ب) بخش د بند ۱ ماده ۳۶، اگر

یک) هیچ کدام از متصدی حمل یا طرف اجراکننده، کانتینر یا وسیله نقلیه را وزن نکرده‌اند و فرستنده و متصدی حمل قبل از ارسال محموله بر وزن کردن کانتینر یا وسیله نقلیه و ذکر آن در داده‌های قرار داد توافق نکردند؛ یا

دو) هیچ وسیله تجاری یا عملی معقول برای بررسی وزن کانتینر یا وسیله وجود نداشته است.

ماده ۴۱

قدرت اثباتی داده‌های قرارداد:

به جز وقتی که شروطی راجع به داده‌های قرارداد در موارد و به شیوه مقرر در ماده ۴۰ صورت گرفته است:

الف) سند حمل یا سند حمل الکترونیکی، مگر در صورت اثبات خلاف، دلیل دریافت کالاها توسط متصدی حمل است آنطور که در داده‌های قرارداد بیان شده است.

ب) اثبات خلاف یکی از داده‌های قرارداد توسط متصدی حمل پذیرفته نیست وقتی این ویژگی‌ها ذکر شوند در:

یک) یک سند حمل قابل انتقال یا یک سند حمل الکترونیکی قابل انتقال که به شخص ثالث با حسن نیت منتقل شده است؛ یا

دو) یک سندحمل غیرقابل انتقال که مطابق عبارت آن، سند در موقع تحویل کالاها باید تسلیم شود و به گیرنده‌ای که با حسن نیت عمل می‌کند منتقل شده است.

ج) اثبات خلاف توسط متصدی حمل در استناد به هر یک از داده‌های قرارداد مذکور در سند حمل غیرقابل انتقال یا مذکور در سند حمل الکترونیکی غیرقابل انتقال در مقابل گیرنده‌ای که با حسن نیت عمل کرده است پذیرفته نیست:

یک) داده‌های قرارداد مذکور در بند ۱ ماده ۳۶؛ وقتی چنین داده‌هایی توسط متصدی حمل ارائه شده است؛

دو) تعداد، نوع و شماره‌های مشخص کننده کانتینرها و نه شماره‌های مندرج در مهر و موم کانتینرها؛ و

سه) داده‌های قرارداد مذکور در بند ۲ ماده ۳۶.

ماده ۴۲

«کرایهٔ پیش پرداخت شده»

اگر داده‌های قرارداد عبارت «کرایهٔ پیش پرداخت شده» یا عبارتی با ماهیت مشابه را دربر داشته باشد، متصدی حمل نمی‌تواند در مقابل گیرنده یا دارنده ادعا کند که کرایه پرداخت نشده است. این ماده در صورتی که گیرنده یا دارنده نیز فرستنده باشد اعمال نمی‌شود.

فصل ۹

تحویل کالاها

ماده ۴۳

تعهد به تحویل گرفتن

وقتی کالاها به مقصدشان رسیدند، گیرنده‌ای که به موجب قرارداد حمل تحویل کالاها را تقاضا می‌کند باید کالاها را در زمان یا در مهلت زمانی و در مکان توافق شده در قرارداد حمل یا در نبود چنین توافقی در زمان و مکان در شروط قرارداد یا در زمان و مکانی که مطابق عرف، رسوم و رویه‌های تجاری و با توجه به اوضاع و احوال حمل می‌توان به طور معقول انتظار تحویل در آن را داشت، تحویل گیرد.

ماده ۴۴

تعهد به صدور رسید

بر اساس درخواست متصدی حمل یا طرف اجراکننده‌ای که کالاها را تحویل می‌دهد، گیرنده باید رسید دریافت کالاها را از متصدی حمل یا طرف اجراکننده به شیوه‌ای که در محل تحویل رایج است، صادر کند. متصدی حمل می‌تواند از تحویل امتناع کند اگر گیرنده از صدور چنین رسیدی امتناع کند.

ماده ۴۵

تحویل در نبود سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال
وقتی هیچ سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقالی صادر نشده است:
الف) متصدی حمل، کالاها را به گیرنده در زمان و مکان بیان شده در ماده ۴۳ تحویل می‌دهد. متصدی حمل می‌تواند از تحویل امتناع کند اگر شخصی که مدعی است گیرنده است به درخواست متصدی حمل به طور مناسب خودش را به عنوان گیرنده معرفی نکند؛
ب) اگر نام و آدرس گیرنده در داده‌های قرارداد ذکر نشده باشد، طرف کنترل کننده باید قبل یا در زمان رسیدن کالاها به مقصد آن را به اطلاع متصدی حمل برساند؛
ج) بدون ایراد لطمه به بند ۱ ماده ۴۸، اگر کالاها قابل تحویل نباشند به دلیل اینکه یک) گیرنده بعد از دریافت اخطار رسیدن کالا در زمان یا در ظرف زمانی اشاره شده در

ماده ۴۳، تحویل کالاها را از متصدی حمل بعد از رسیدنشان به محل مقصد تقاضا نکند؛
 (دو) متصدی حمل از تحویل امتناع کند به دلیل اینکه شخصی که مدعی است گیرنده است
 خودش را به طور مناسبی به عنوان گیرنده معرفی نکند؛

(سه) متصدی حمل به لحاظ رعایت احتیاط منطقی قادر نیست که گیرنده را برای تقاضای
 دستور تحویل پیدا کند، متصدی حمل می‌تواند به طرف کنترل کننده اطلاع داده و از او
 درخواست دستور تحویل کالاها را کند. اگر بعد از تلاش مقتضی، متصدی حمل قادر نباشد که
 طرف کنترل کننده را بیابد، متصدی حمل می‌تواند فرستنده را مطلع ساخته و از او تقاضای
 دستور در مورد تحویل کالاها کند. اگر بعد از تلاش مقتضی متصدی حمل قادر نباشد که
 فرستنده را بیابد، متصدی حمل می‌تواند فرستنده اسنادی را مطلع ساخته و تقاضای دستور
 تحویل کالاها را کند.

(د) متصدی حمل که کالاها را به دستور طرف کنترل کننده، فرستنده یا فرستنده اسنادی
 وفق بند ج این ماده تحویل می‌دهد، از تعهد تحویل کالاها به موجب قرارداد حمل رها
 می‌شود.

ماده ۴۶

تحویل در صورت صدور سند حمل غیرقابل انتقال که باید تسلیم گردد:
 در حالتی که سند حمل غیرقابل انتقال صادر شده که مطابق آن برای تحویل کالاها باید
 تسلیم شود:

(الف) متصدی حمل، کالاها را در زمان و مکان بیان شده در ماده ۴۳ به گیرنده تحویل
 می‌دهد، به شرط اینکه گیرنده به تقاضا و با معرفی خود به طور مناسب، سند حمل غیرقابل
 انتقال را تسلیم نماید. متصدی حمل ممکن است از تحویل امتناع کند اگر شخصی که مدعی
 است گیرنده است از معرفی مناسب خودش به تقاضای متصدی حمل کوتاهی کند. متصدی
 حمل از تحویل امتناع می‌کند اگر سند غیرقابل انتقال تسلیم نشود. اگر چندین نسخه اصلی از
 سند غیرقابل انتقال صادر شده باشد، تسلیم یک نسخه اصلی کفایت خواهد کرد و سایر
 نسخه‌ها از درجه اعتبار و ایجاد اثر ساقط می‌گردند.

(ب) بدون ایراد به بند ۱ ماده ۴۸، اگر کالاها قابل تحویل نباشند چون یک گیرنده بعد از
 دریافت اخطار ورود، در زمان یا در مهلت زمانی مقرر در ماده ۴۳ تحویل کالاها را از متصدی
 حمل بعد از ورودشان به محل مقصد تقاضا نکند. (دو) متصدی حمل از تحویل امتناع کند
 چون شخصی که مدعی است گیرنده است خودش را به طور مناسب به عنوان گیرنده معرفی
 نکند یا سند را تسلیم نکند، یا سه) متصدی حمل بعد از تلاش منطقی قادر به پیدا کردن
 گیرنده برای گرفتن دستور تحویل نیست، متصدی حمل می‌تواند فرستنده را از آن مطلع

ساخته و تقاضای صدور دستور تحویل کالاها را کند. اگر بعد از تلاش مقتضی، متصدی حمل قادر به یافتن فرستنده نباشد، متصدی حمل می‌تواند فرستنده اسنادی را مطلع ساخته و از او تقاضای دستور برای تحویل کالاها کند.

ج) متصدی که حمل کالاها را بر اساس دستور فرستنده یا فرستنده اسنادی وفق بند ب این ماده تحویل می‌دهد، از تعهد به تحویل کالاها به موجب قرارداد حمل بری می‌شود، بدون توجه به اینکه سند حمل قابل انتقال به او تسلیم شده یا خیر.

ماده ۴۷

تحویل وقتی سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال صادر شود:
 ۱- وقتی که سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال صادر شده است:
 الف) دارنده سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال حق دارد که تحویل کالا را از متصدی حمل بعد از اینکه کالاها به مقصد رسیدند، بخواهد. در این مورد متصدی حمل، کالاها را در زمان و مکان اشاره شده در ماده ۴۳ به دارنده تحویل می‌دهد:
 یک) اگر دارنده یکی از اشخاص اشاره شده در ماده ۱ بند ۱۰ بخش الف و زیر بخش یک باشد، به شرط اینکه خود را به طور مناسبی با تسلیم سند حمل قابل انتقال معرفی کند؛ یا
 دو) به شرط اینکه دارنده طبق روش‌های اشاره شده در بند ۱ ماده ۹ عنوان دارنده بودن سند حمل الکترونیکی قابل انتقال را اثبات کند.
 ب) متصدی حمل از تحویل امتناع می‌کند اگر شرایط زیر بخش‌های یک یا دو بخش الف این بند حاصل نباشد؛

ج) اگر چندین نسخه اصلی از سند حمل قابل انتقال صادر شده باشد و تعداد نسخه‌ها در سند بیان شود، تسلیم یکی از اسناد اصلی کفایت می‌کند و سایر نسخه‌های اصلی از اعتبار و ایجاد اثر ساقط می‌شوند. وقتی یک سند حمل الکترونیکی قابل انتقال استفاده شده است چنین سندی بعد از تحویل کالا به دارنده طبق روش‌های مقرر در بند ۱ ماده ۹ هیچ اثر یا اعتباری ندارد.

۲- بدون ایراد به بند ۱ ماده ۴۸ اگر در سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال به‌طور صریح بیان شده که تحویل کالاها بدون تسلیم سند حمل یا سند حمل الکترونیکی مقدور است، قواعد زیر به کار می‌رود:

الف) اگر کالاها قابل تحویل نباشند چون یک) دارنده بعد از دریافت اخطار ورود در زمان یا مهلت اشاره شده در ماده ۴۳ تقاضای تحویل کالاها بعد از رسیدن به محل مقصد را از متصدی حمل نمی‌کند دو) متصدی حمل از تحویل امتناع می‌کند به دلیل اینکه شخصی که مدعی است دارنده است به طور مناسب به عنوان یکی از اشخاص اشاره شده در بند الف

بخش یک ماده ۱ خود را معرفی نمی‌کند، یا سه) متصدی حمل بعد از تلاش مقتضی قادر نیست که دارنده را برای تقاضای دستور تحویل بیاورد؛ متصدی حمل می‌تواند فرستنده را آگاه کند و از او تقاضای دستور برای تحویل کالاها کند. اگر بعد از تلاش مقتضی، متصدی حمل قادر نیست که فرستنده را بیاورد؛ متصدی حمل می‌تواند فرستنده اسنادی را آگاه کرده و از او درخواست دستور برای تحویل کالاها کند؛

ب) متصدی حمل که کالاها را بر اساس دستور فرستنده یا فرستنده اسنادی مطابق بخش الف بند ۲ این ماده تحویل می‌دهد، از تعهدش مبنی بر تحویل کالاها به دارنده به موجب قرارداد حمل معاف می‌شود، بدون توجه به اینکه سند حمل قابل انتقال به او تسلیم شده یا خیر یا شخص مدعی تحویل به موجب سند حمل الکترونیکی قابل انتقال عنوان دارنده بودن خود را طبق روش‌های اشاره شده در بند ۱ ماده ۹ ثابت کرده باشد یا خیر؛

ج) شخص دستور دهنده برابر بخش الف بند ۲ این ماده، از متصدی حملی که در مقابل دارنده به موجب بخش (ه) بند ۲ این ماده دارای مسئولیت است جبران خسارت می‌کند. متصدی حمل می‌تواند از این دستور امتناع کند اگر شخص از دادن تضمین کافی که متصدی حمل به طور معقول تقاضا می‌کند کوتاهی کند؛

د) وقتی که شخصی پس از تحویل کالاها توسط متصدی حمل وفق بخش ب بند ۲ این ماده، دارنده سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال می‌شود، حسب توافقات قراردادی انجام شده یا توافقات دیگر قبل از چنین تحویلی، او دارای حقوق قابل استناد در مقابل متصدی حمل به موجب قرارداد حمل است، به استثنای حق تقاضای تحویل کالاها؛

ه) با وجود بخش‌های ب و د بند ۲ این ماده، شخصی که بعد از چنین تحویلی دارنده می‌شود و نمی‌توانسته به طور معقول از چنین تحویلی اطلاع داشته باشد و اطلاع نداشته، حقوقی که در سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال درج شده را بدست می‌آورد. وقتی که داده‌های قرارداد زمان ورود کالاها را بیان می‌کند یا مقرر می‌دارد چگونگی بدست آوردن اطلاعاتی در مورد اینکه آیا کالاها تحویل داده شده است یا خیر فرض می‌شود دارنده در زمانی که این عنوان را دارا می‌شود، این آگاهی را داشته است.

ماده ۴۸

کالاهای سرگردان

۱- از نظر این ماده، کالاها بعد از رسیدن به محل مقصد سرگردان فرض می‌شوند؛ تنها

اگر:

الف) گیرنده، کالاها را وفق این فصل در زمان و مکان اشاره شده در ماده ۴۳ تحویل

نگیرد؛

(ب) طرف کنترل کننده، دارنده، فرستنده یا فرستنده اسنادی شناسایی نمی‌شوند یا دستور مناسبی وفق مواد ۴۵، ۴۶ و ۴۷ به متصدی حمل نمی‌دهند.

(ج) متصدی حمل حق دارد یا ملزم است که از تحویل وفق مواد ۴۴، ۴۵، ۴۶ و ۴۷ امتناع کند؛

(د) متصدی حمل مجاز به تحویل کالاها به گیرنده طبق قانون یا مقررات محلی که در آنجا تحویل تقاضا می‌شود نیست؛ یا

(ه) کالاها به دلیل دیگری توسط متصدی، غیرقابل تحویل هستند.

۲- بدون ایراد لطمه به حقوق دیگری که ممکن است در برابر فرستنده، طرف کنترل کننده یا گیرنده مطرح شود، اگر کالاها بدون تحویل مانده باشند، متصدی حمل ممکن است به هزینه و مسئولیت شخص دارنده حقوق کالاها، با توجه به اوضاع و احوال، تصمیمی که به طور معقول ایجاب کند، اتخاذ نماید، از جمله:

(الف) انبار کردن کالاها در هر مکان مناسبی؛

(ب) خارج کردن از کانتینر اگر آنها داخل کانتینرها یا وسایل نقلیه قرار داده شده‌اند یا اتخاذ تصمیم دیگری مثل جابجایی آنها؛ و

(ج) به فروش رساندن کالاها یا معدوم ساختن آنها طبق رویه‌های معمول، قانون یا مقررات محلی که کالاها در آنجا قرار دارد.

۳- متصدی حمل فقط در صورتی می‌تواند حقوق مقرر در بند ۲ این ماده را اعمال کند که شخص تعیین شده در داده‌های قرارداد به عنوان شخصی که باید از ورود کالا در محل مقصد مطلع شود و در صورت اقتضاء به ترتیب یکی از اشخاص زیر را، در صورتی که برای متصدی شناخته شده باشند، به نحوی مناسب از تصمیمی که می‌خواهد وفق این بند بگیرد، مطلع سازد: گیرنده، طرف کنترل کننده یا فرستنده.

۴- اگر کالاها وفق بخش ج بند ۲ این ماده فروخته شوند، متصدی حمل، حاصل فروش را با کسر هر هزینه‌ای که توسط متصدی حمل انجام شده و هر مبلغ دیگری که در رابطه با حمل این کالاها پرداخت شده، به نفع دارنده حقوق کالا نگهداری می‌کند.

۵- متصدی حمل مسئول فقدان یا زیان وارد شده به کالاها در طول دوره انتظار برای تخلیه نیست، مگر دارنده حقوق ثابت کند فقدان یا زیان ناشی از این است که متصدی حمل اقداماتی که در آن اوضاع و احوال به طور معقول برای حفظ کالاها لازم بوده است و می‌دانسته یا باید می‌دانسته که فقدان یا خسارت به کالاها از قصور او در اتخاذ چنین اقداماتی ناشی می‌شود، اتخاذ نکرده است.

ماده ۴۹**حبس کالاها**

هیچ یک از مقررات این کنوانسیون به حق حبس متصدی حمل یا طرف اجراکننده که حسب قرارداد حمل یا قانون قابل اعمال برای تضمین طلبشان مقرر می‌دارد، لطمه‌ای وارد نمی‌کند.

فصل ۱۰**حقوق طرف بررسی کننده****ماده ۵۰****اجرا و قلمرو حق بررسی**

- ۱- حق بررسی منحصر به طرف بررسی کننده است و این حق محدود می‌شود به:
 - الف) حق دادن یا اصلاح کردن دستورات در مورد کالاها بدون اینکه متضمن اصلاح قرارداد حمل باشد؛
 - ب) حق تحویل گرفتن کالاها در یک بندر تعیین شده برای توقف موقت، یا در مورد حمل داخلی در هر مکانی در طول مسیر؛ و
 - ج) حق جایگزینی گیرنده با هر شخص دیگری از جمله طرف بررسی کننده.
- ۲- حق بررسی طی مدت مسئولیت متصدی حمل مقرر در ماده ۱۲ وجود دارد و با انقضای این مهلت متفی می‌شود.

ماده ۵۱**مشخصات طرف بررسی کننده و انتقال حق بررسی**

- ۱) به استثنای موارد مذکور در بند های ۲، ۳، ۴ این ماده:
 - الف) فرستنده، طرف بررسی کننده است مگر اینکه فرستنده در هنگام انعقاد قرارداد حمل، گیرنده، فرستنده اسنادی یا شخص دیگری را به عنوان طرف بررسی کننده تعیین کند.
 - ب) طرف بررسی کننده می‌تواند حق بررسی را به شخص دیگری انتقال دهد، این انتقال، نسبت به متصدی حمل با اعلام آن توسط انتقال دهنده به متصدی حمل مؤثر واقع می‌شود و انتقال گیرنده طرف بررسی کننده می‌شود؛ و
 - ج) طرف بررسی کننده وقتی حق بررسی را اعمال می‌کند باید به طور مناسبی، خود را معرفی کند.
 - ۲- در صورت صدور سند حمل غیرقابل انتقال که مطابق عبارات آن باید برای تحویل گرفتن کالاها سند تسلیم گردد:
- الف) فرستنده طرف بررسی کننده است و او می‌تواند حق بررسی را به گیرنده در سند

حمل با انتقال سند به آن شخص بدون ظهرنویسی، انتقال دهد. اگر چندین نسخه اصلی از سند صادر شود برای اینکه حق بررسی منتقل گردد، همه نسخه‌ها منتقل می‌شوند، و (ب) طرف بررسی کننده برای اعمال حق بررسی خود باید سند صادر کند و به طور مناسبی خودش را معرفی کند. اگر چندین نسخه از سند صادر شده باشد، همه نسخه‌ها ارائه می‌شود، در نبود آن حق بررسی نمی‌تواند اعمال شود.

۳- در صورت صدور سند قابل انتقال:

(الف) دارنده یا اگر چندین نسخه از سند حمل قابل انتقال صادر شود، دارنده همه نسخه‌ها طرف بررسی کننده است.

(ب) دارنده می‌تواند حق بررسی را با انتقال سند حمل قابل انتقال به شخص دیگر مطابق ماده ۵۷ منتقل کند. اگر چندین نسخه از آن سند صادر شود، برای اینکه حق بررسی منتقل شود همه نسخه‌ها به آن شخص منتقل می‌شوند، و

(ج) برای اعمال حق بررسی، دارنده، سند حمل قابل انتقال را به متصدی حمل ارائه می‌دهد، و اگر او یکی از اشخاص اشاره شده در زیر بخش یک بخش الف بند ۱۰ ماده ۱ است، و به طور مناسبی خودش را معرفی می‌کند. اگر چندین نسخه از سند صادر شده باشد همه نسخه‌ها ارائه می‌شوند در غیر این صورت حق بررسی نمی‌تواند اعمال شود.

۴- در صورت صدور سند حمل الکترونیکی قابل انتقال:

(الف) دارنده، طرف بررسی کننده است.

(ب) دارنده می‌تواند حق بررسی را به شخص دیگری با انتقال سند حمل الکترونیکی قابل انتقال مطابق روش‌های اشاره شده در بند ۱ ماده ۹ انتقال دهد؛ و

(ج) برای اعمال حق بررسی، دارنده مطابق روش‌های اشاره شده در بند ۱ ماده ۹، ثابت می‌کند که او دارنده است.

ماده ۵۲

اجرای دستورات توسط متصدی حمل

۱- با رعایت بندهای ۲ و ۳ این ماده، متصدی حمل باید دستورات اشاره شده در ماده ۵۰ را اجرا کند اگر:

(الف) شخصی که چنین دستوری می‌دهد بتواند حق بررسی را اعمال کند.

(ب) دستورات بتواند به صورت معقول مطابق متن آنها در زمانی که به متصدی حمل می‌رسند، اجرا شوند.

(ج) دستورات به عملیات معمول متصدی حمل و شیوه‌های تحویل لطمه‌ای وارد نمی‌سازند.

۲- در تمامی موارد طرف بررسی کننده باید هر هزینه‌ی اضافی معقولی که متصدی ممکن است کرده باشد و خسارتی که متصدی حمل ممکن است در نتیجه‌ی اجرای متعارف هر دستوری وفق این ماده متحمل شود، از جمله غرامت‌هایی که متصدی حمل ممکن است برای فقدان یا خسارت وارد به سایر کالاها بپردازد، جبران کند.

۳- متصدی حمل حق دارد که از طرف بررسی کننده برای مبلغ هزینه‌ی اضافی، فقدان یا خسارتی که متصدی حمل به طور معقول انتظار دارد که در رابطه با اجرای دستور و حسب این ماده بوجود بیاید، تضمین بگیرد. متصدی حمل می‌تواند از اجرای دستور امتناع کند اگر چنین تضمینی داده نشود.

۴- مسئولیت متصدی حمل در عدم انجام دستورات طرف بررسی کننده، برخلاف تعهداتش وفق بند ۱ این ماده برای فقدان و خسارت وارده به کالاها یا برای تأخیر در تحویل، تابع مواد ۱۷ تا ۲۳ می‌باشد و میزان غرامت قابل پرداخت توسط متصدی حمل تابع مواد ۵۹ تا ۶۱ می‌باشد.

ماده ۵۳

تحویل مفروض کالا

کالاهایی که طبق دستور داده شده مطابق بند ۱ ماده ۵۲ تحویل داده می‌شوند، فرض می‌شود که در محل مقصد تحویل شدند و مقررات فصل ۹ راجع به چنین تحویلی اعمال می‌شود.

ماده ۵۴

اصلاح قرارداد حمل

۱- طرف بررسی کننده تنها شخصی است که می‌تواند با متصدی حمل برای تغییر قرارداد حمل جدای از موارد اشاره شده در بند ۱ بخش ب و ج ماده ۵۰ توافق کند.

۲- اصلاح قرارداد حمل شامل موارد اشاره شده در بند ۱ بخش ب و ج ماده ۵۰ باید در یک سند حمل قابل انتقال یا در یک سند حمل غیرقابل انتقال که لازم است تسلیم شود بیان شود یا ضمیمه یک سند حمل الکترونیکی قابل انتقال شود یا بر اساس درخواست طرف بررسی کننده باید در یک سند حمل غیرقابل انتقال بیان شود یا در یک سند حمل الکترونیکی غیر قابل انتقال درج شود. اصلاحاتی که بدین ترتیب درج یا ضمیمه می‌شوند باید بر طبق ماده ۳۸ امضا شوند.

ماده ۵۵

فراهم کردن اطلاعات، دستورات یا اسناد تکمیلی برای متصدی حمل

۱- طرف بررسی کننده به درخواست متصدی حمل یا طرف اجرا کننده باید به موقع

اطلاعات، اسناد و دستورات راجع به کالاها را که متصدی حمل به طور معقول ممکن است برای اجرای تعهداتش به موجب قرارداد حمل، نیاز داشته باشد و توسط فرستنده فراهم نشده و به طور معقول به شیوه‌ای دیگر قابل دسترسی برای متصدی حمل نیست، فراهم کند.

۲- اگر متصدی حمل بعد از تلاش مقتضی، قادر نباشد که طرف بررسی کننده را بیابد یا طرف بررسی کننده قادر نباشد اطلاعات، دستورات یا اسناد مناسب را برای متصدی حمل فراهم کند، فرستنده آنها را فراهم می‌کند. اگر متصدی حمل بعد از تلاش مقتضی، قادر نباشد فرستنده را بیابد، فرستنده اسنادی باید چنین اطلاعات، دستورات یا اسنادی را فراهم کند.

ماده ۵۶

نقض توافقی

طرفین قرارداد حمل می‌توانند بند ۱ بخش ب و ج ماده ۵۰ و بند ۲ ماده ۵۰ و ماده ۵۲ را نقض کنند.

آنها می‌توانند امکان انتقال حق بررسی اشاره شده در بند ۱ بخش ب ماده ۵۱ را محدود یا استثنا کنند.

فصل ۱۱

انتقال حقوق

ماده ۵۷

انتقال در صورت صدور سند قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال

۱- در صورت صدور سند حمل قابل انتقال، دارنده می‌تواند حقوق درج شده در سند را با انتقال سند به شخص دیگر، منتقل کند:

الف) اگر سند در وجه شخصی باشد به طور صحیح به نفع شخص دیگر ظهرونیسی کرده یا سفید امضاء بدهد؛ یا

ب) بدون ظهرونیسی اگر: یک) سند در وجه حامل یا سند سفید امضا باشد یا دو) سند به نام شخص معین باشد که از اولین دارنده به این شخص منتقل شده است.

۲- در صورت صدور سند حمل الکترونیکی قابل انتقال، دارنده سند می‌تواند حقوق درج شده در آن را با انتقال سند حمل الکترونیکی وفق روش‌های اشاره شده در بند ۱ ماده ۹۰ خواه سند به حواله کرد یا به نام شخص معین صادر شود، انتقال دهد.

ماده ۵۸

مسئولیت دارنده

۱- بدون ایراد لطمه به ماده ۵۵، دارنده‌ای که فرستنده نیست و هیچ حقی را به موجب قرارداد حمل اعمال نمی‌کند، هیچ مسئولیتی را به موجب قرارداد حمل تنها به عنوان دارنده

سند عهده دار نمی‌شود.

۲- دارنده‌ای که فرستنده نیست و حقی را به موجب قرارداد حمل اعمال می‌کند، تمامی مسئولیت‌هایی را که به موجب قرارداد حمل به او تحمیل می‌شود می‌پذیرد تا حدی که این مسئولیت‌ها در سند حمل قابل انتقال یا سند حمل الکترونیکی قابل انتقال اعلام شده یا از آن استنباط شود.

۳- از نظر بندهای ۱ و ۲ این ماده، دارنده‌ای که فرستنده نیست هیچ حقی به موجب قرارداد حمل اعمال نمی‌کند تنها به این دلیل که:

الف) او با متصدی حمل توافق می‌کند، مطابق ماده ۱۰، که یک سند حمل قابل انتقال را با یک سند حمل الکترونیکی قابل انتقال جایگزین کند یا یک سند حمل الکترونیکی قابل انتقال را با یک سند حمل قابل انتقال جایگزین کند؛ یا
ب) حقوقش را وفق ماده ۵۷ منتقل کند.

فصل ۱۲

محدودیت‌های مسئولیت

ماده ۵۹

محدودیت‌های مسئولیت

۱- با رعایت ماده ۶۰ و بند ۱ ماده ۶۱ مسئولیت متصدی حمل برای نقض تعهداتش به موجب این کنوانسیون محدود است به ۸۷۵ واحد محاسبه برای هر بسته یا واحد حمل دیگر، یا سه واحد محاسبه در ازای یک کیلوگرم وزن ناخالص کالاها که موضوع ادعا یا اختلاف است. سقف بالاتر اعمال می‌شود، به جز وقتی که ارزش کالاها توسط فرستنده اعلام شده است و در داده‌های قرارداد ذکر شده یا وقتی که مبلغی بیش از سقف مسئولیتی که در این ماده مقرر شده، بین متصدی حمل و فرستنده توافق شده است.

۲- هنگامی که کالاها در یا بر روی یک کانتینر، یک پالت یا یک وسیله مشابه حمل، که برای جمع‌آوری کالاها به کار رفته قرار داشته، یا در روی یک وسیله قرار گرفته، بسته‌ها یا واحدهای حملی که در داده‌های قرارداد معین شده و در یا روی وسیله حمل یا وسیله نقلیه قرار گرفته به عنوان بسته یا واحد حمل در نظر گرفته می‌شوند. در نبود چنین شمارشی، کالاهای قرار گرفته در یک یا روی وسیله حمل یا وسیله نقلیه به عنوان یک واحد حمل فرض می‌شوند.

۳- واحد محاسبه اشاره شده در این ماده، حق برداشت ویژه واحد (SDR) است آنگونه که توسط صندوق بین‌المللی پول تعریف شده است. مبالغ اشاره شده در این ماده به پول رایج ملی یک دولت بر طبق ارزش چنین پولی در تاریخ حکم یا رأی داوری یا در تاریخ توافق شده

بین طرفین، تبدیل می‌شود. ارزش پول ملی دولت عضوی که عضو صندوق بین‌المللی پول است به حق برداشت ویژه بر طبق روش ارزیابی که توسط صندوق بین‌المللی پول در تاریخ مورد نظر برای معاملات و عملیاتش به کار برده شده، محاسبه می‌شود. ارزش پول ملی یک دولت طرف قرارداد که عضو صندوق بین‌المللی پول نیست به حق برداشت ویژه به شیوه‌ای که توسط آن دولت مشخص می‌شود، محاسبه می‌شود.

ماده ۶۰

سقف مسئولیت برای زیان ناشی از تأخیر

با رعایت بند ۲ ماده ۶۱ غرامت برای فقدان یا زیان ناشی از تأخیر به کالاهای مطابق با ماده ۲۲ محاسبه می‌شود و مسئولیت برای زیان اقتصادی ناشی از تأخیر به مبلغی معادل دو و نیم برابر کرایه قابل پرداخت برای کالاهای موضوع تأخیر، محدود می‌شود. مجموع مبلغ قابل پرداخت مطابق این ماده و بند ۱ ماده ۵۹، از مقداری که وفق بند ۱ ماده ۵۹ برای فقدان کلی کالاهای مربوطه تعیین می‌شود، نمی‌تواند تجاوز کند.

ماده ۶۱

محرومیت امتیاز سقف مسئولیت

۱- متصدی حمل و هیچ یک از اشخاص اشاره شده در ماده ۱۸ حق ندارند از امتیاز محدودیت مسئولیت مقرر شده در ماده ۵۹، یا مقرر در قرارداد حمل برخوردار شوند، اگر دارنده حق ثابت کند که ضرر در نتیجه نقض تعهدات متصدی حمل به موجب این کنوانسیون منتسب به فعل یا ترک فعل شخصی شخص مدعی حق محدودیت مسئولیت است که با قصد و یا بی‌احتیاطی و با علم به اینکه چنین ضرری احتمالاً بوجود می‌آید، صورت گرفته است.

۲- متصدی حمل و هیچ یک از اشخاص ذکر شده در ماده ۱۸ حق ندارند از امتیاز محدودیت مسئولیت مقرر در ماده ۶۰ برخوردار شوند. اگر دارنده حق اثبات کند که تأخیر در تحویل ناشی از فعل یا ترک فعل شخصی شخص مدعی بهره‌مند شدن از حق محدودیت مسئولیت است، چه با قصد ایجاد خسارت ناشی از تأخیر چه با بی‌احتیاطی و با علم به اینکه احتمالاً باعث ضرر می‌شود.

فصل ۱۳

مهلت اقامه دعوا

ماده ۶۲

مدت زمان اقامه دعوا

۱- هیچ اقدام حقوقی یا داوری در مورد ادعاها و اختلافات ناشی از نقض یک تعهد مقرر

در این کنوانسیون، بعد از انقضای مدت ۲ سال، ممکن نیست.

۲- مدت اشاره شده در بند ۱ این ماده از روزی که در آن متصدی حمل، کالاها را تحویل داده است یا در مواردی که کالا تحویل داده نشده است یا تنها بخشی از کالاها تحویل داده شده از آخرین روزی که در آن کالاها باید تحویل داده می‌شد، آغاز می‌شود. روزی که از آن زمان، مدت شروع می‌شود جزء مدت محسوب نمی‌شود.

۳- با وجود انقضای مدت مقرر در بند ۱ این ماده، یک طرف می‌تواند به حقی به عنوان دفاع یا برای مقابله با دعوای طرح شده توسط طرف دیگر استناد کند.

ماده ۶۳

تجدید مدت اقامه دعوا

مدت مقرر در ماده ۶۲ نمی‌تواند معلق یا تعطیل شود، اما شخصی که علیه او ادعایی مطرح می‌شود می‌تواند در هر زمان در طول این مدت، با اعلامیه‌ای به دارنده حق این مدت را تمدید کند. این مدت ممکن است دوباره با یک یا چند اعلامیه دیگر تمدید شود.

ماده ۶۴

دعوای رجوعی

شخص مسئول می‌تواند بعد از انقضای مدت مقرر در ماده ۶۲ دعوای رجوعی مطرح کند؛ اگر دعوای تبعی را در یکی از مواعد زیر مطرح کند، مدت طولانی‌تر ملاک است:

الف) در زمان مقرر توسط قانون حاکم کشوری که در آنجا دعوا مطرح است، یا

ب) طی نود روز پس از حل و فصل دعوا یا بعد از تاریخ دریافت ابلاغیه دعوا علیه خودش، هر کدام زودتر باشد.

ماده ۶۵

دعوی علیه شخصی که به عنوان متصدی حمل شناخته شده

دعوا علیه اجاره کننده کشتی به صورت لخت یا شخصی که به عنوان متصدی حمل طبق بند ۲ ماده ۳۷ شناخته شده می‌تواند بعد از انقضای مدت مقرر در ماده ۶۲ مطرح شود. اگر دعوا در یکی از مواعد زیر باشد، موعد طولانی‌تر ملاک است:

الف) در زمان مقرر طبق قانون حاکم کشوری که در آن کشور دعوا مطرح می‌شود؛ یا

ب) طی نود روز از روزی که در آن متصدی حمل مشخص شده است یا مالک ثبت شده یا اجاره کننده کشتی به صورت لخت این فرض را که او طبق بند ۲ ماده ۳۷ متصدی حمل است، رد کرده است.

فصل ۱۴

صلاحیت

ماده ۶۶

دعای علیّه متصدی حمل

بیجز فرض توافق در قرارداد حمل در مورد دادگاه انحصاری طبق ماده ۶۷ یا ۷۲، خواهان حق اقامه دعوا علیّه متصدی حمل بر طبق این کنوانسیون را دارد:

الف) در دادگاه صالحی که در قلمرو آن یکی از مکان‌های زیر واقع می‌شود:

(۱) اقامتگاه متصدی حمل؛

(۲) محل دریافت توافق شده در قرارداد حمل؛ یا

(۳) محل تحویل توافق شده در قرارداد حمل؛ یا

(۴) بندری که در آن کالاها ابتدائاً در کشتی بارگیری شده یا بندری که در آن کالاها نهایتاً از کشتی تخلیه می‌شوند؛ یا

ب) در دادگاه یا دادگاه‌های صالح تعیین شده با توافق بین فرستنده و متصدی حمل، برای حل و فصل دعای که علیّه متصدی حمل ممکن است در چارچوب این کنوانسیون به وجود بیاید.

ماده ۶۷

اختیار توافق در مورد تعیین دادگاه

۱- صلاحیت دادگاه انتخابی که بر طبق بند ب ماده ۶۶ به طور انحصاری برای اختلافات بین طرفین قرارداد است تنها اگر طرفین توافق کنند و توافق‌نامه صلاحیت:

الف) در بسته قراردادی وجود دارد که به طور واضح نام و آدرس طرفین را بیان می‌کند و یک) به طور انفرادی مورد مذاکره واقع شده، یا دو) به طرز روشنی بیان می‌دارد که توافق در مورد دادگاه منعقد شده و مشخص کند در کدامیک از شروط قراردادی توافق موجود است؛ و ب) به طور روشن دادگاه‌های یک دولت متعاقد یا یک یا چند دادگاه خاص دولت متعاقد را تعیین کند.

۲- شخصی که طرف قرارداد نیست، با توافق در مورد دادگاه انحصاری که بر طبق بند ۱ این ماده انجام می‌شود مرتبط نمی‌شود مگر اینکه:

الف) دادگاه در یکی از مکان‌های مذکور در بند الف ماده ۶۶ باشد؛

ب) توافق در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی ذکر شود؛

ج) آن شخص به طور مناسب و به موقع، از دادگاهی که در آن دعوا باید اقامه شود و اینکه صلاحیت آن دادگاه انحصاری است مطلع شده است؛ و

د) قانون دادگاه رسیدگی کننده بپذیرد که توافق در مورد دادگاه انحصاری می تواند به این شخص مربوط شود.

ماده ۶۸

دعاوی علیه طرف اجراکننده دریایی خواهان به موجب این کنوانسیون حق طرح دعوا علیه طرف اجرا کننده دریایی در دادگاه صالحی را که یکی از مکان های زیر در حوزه آن واقع شده، دارد:

الف) اقامتگاه طرف اجرا کننده دریایی؛ یا
ب) بندری که در آن کالاها توسط طرف اجراکننده دریایی دریافت می شود، بندری که در آن کالاها توسط طرف اجراکننده دریایی تحویل می شود یا بندری که در آن طرف اجراکننده اقداماتش را در مورد کالاها انجام می دهد.

ماده ۶۹

فقدان صلاحیت اضافی
با رعایت مواد ۷۱ و ۷۲، طرح هیچ دعوایی علیه متصدی حمل یا طرف اجراکننده دریایی به موجب این کنوانسیون در دادگاهی که طبق مواد ۶۶ یا ۶۸ تعیین نشده، ممکن نیست.

ماده ۷۰

توقیف و اقدامات موقتی یا تأمین
هیچ یک از مقررات این کنوانسیون، بر صلاحیت انجام اقدامات موقتی یا تأمین از جمله توقیف، اثر نمی گذارد. دادگاه کشوری که در آن اقدامی موقتی یا تأمین صورت گرفته، صلاحیت تصمیم گرفتن در ماهیت موضوع را ندارد مگر:

الف) شرایط این فصل حاصل باشد؛ یا
ب) کنوانسیون بین المللی که در آن کشور اعمال می شود آن را مقرر کند.

ماده ۷۱

ترک و تفکیک دعاوی
۱- به جز وقتی که توافق در تعیین دادگاه انحصاری طبق شرایط ماده ۶۷ یا ۷۲ الزام آور است، اگر دعاوی واحدی علیه متصدی حمل و طرف اجراکننده دریایی، برای عمل واحدی همزمان اقامه شود، دعوا ممکن است فقط در دادگاه مقرر طبق ماده ۶۶ و نیز ماده ۶۸ مطرح شود. در نبود چنین دادگاهی این دعوا ممکن است در دادگاهی طبق بند ب ماده ۶۸ مطرح شود، اگر چنین دادگاهی وجود داشته باشد.

۲- به جز وقتی که توافق بر دادگاه انحصاری وجود دارد که در شرایط مواد ۶۷ یا ۷۲ الزام آور است، متصدی حمل یا طرف اجرا کننده دریایی که دعوی عدم مسئولیت یا هر

دعوی دیگری طرح می‌کنند و شخصی را از حقش برای انتخاب دادگاه طبق ماده ۶۶، ۶۸ محروم می‌کند باید به تقاضای خواننده و به محض اینکه او دادگاهی وفق ماده ۶۶ یا ۶۸ انتخاب کرد، بر حسب مورد در آن دادگاه دعوا مطرح شود و آن دعوا را ترک کند.

ماده ۷۲

توافق بعد از بروز اختلاف و صلاحیت در صورت حضور خواننده در دادگاه
۱- پس از بروز اختلاف، طرفین اختلاف می‌توانند بر حل و فصل اختلاف در دادگاهی صالح توافق کنند.

۲- دادگاه صالحی که در آن خواننده حضور پیدا می‌کند بدون اینکه قواعد حاکم بر آن دادگاه صلاحیتش را رد کند دارای صلاحیت رسیدگی است.

ماده ۷۳

تصدیق و اجرا

۱- تصمیم اتخاذ شده در یک دولت متعهد توسط دادگاهی که به موجب این کنوانسیون دارای صلاحیت است در دولت متعهد دیگر مطابق با حقوق آن دولت تصدیق و اجرا می‌شود، هنگامی که هر دو دولت اعلامیه‌ای مطابق با ماده ۷۴ صادر کنند.

۲- یک دادگاه ممکن است بر مبنای دلایل رد تصدیق و اجرا مقرر در قانون کشور خود از تصدیق و اجرا امتناع کند.

۳- این فصل بر اعمال قواعد یک سازمان مستقل اقتصادی منطقه‌ای که عضو این کنوانسیون است، در رابطه با تصدیق و اجرای احکام بین دولت‌های عضو آن سازمان مستقل اقتصادی منطقه‌ای بی‌تأثیر است، خواه این قواعد قبل یا بعد از این کنوانسیون پذیرفته شده باشند.

ماده ۷۴

اعمال فصل ۱۴

مقررات این فصل تنها برای دولت‌های متعهدی که مطابق با ماده ۹۱ اعلام کرده‌اند که به این مقررات ملزم می‌شوند، الزام‌آور است.

فصل ۱۵

داوری

ماده ۷۵

توافقات داوری

۱- با رعایت این فصل، طرفین می‌توانند توافق کنند هر اختلافی که ممکن است در رابطه

با حمل کالاها به موجب این کنوانسیون بوجود آید به داوری ارجاع شود.
 ۲- آیین داوری به اختیار شخصی که علیه متصدی حمل به حقی استناد می‌کند جریان می‌یابد:

الف) در هر محل تعیین شده بدین منظور در توافق داوری، یا
 ب) در هر محل دیگری واقع در کشوری که در آن یکی از مکان‌های زیر قرار گرفته؛
 یک) اقامتگاه متصدی حمل؛
 دو) محل دریافت توافقی کالا در قرارداد حمل؛ یا
 سه) محل تحویل توافقی در قرارداد حمل؛ یا
 بندری که در آن کالاها ابتدائاً در کشتی بارگیری شدند یا بندری که در آن کالاها نهایتاً از کشتی تخلیه شدند.
 ۳- تعیین محل داوری در توافق نامه داوری، در اختلافات بین طرفین توافق، دارای اعتبار الزامی است، اگر توافق جزء بسته قراردادی باشد که نام و آدرس طرفین را به طرز روشنی بیان می‌کند، و یا:

الف) موضوع مذاکره انفرادی قرار گرفته؛ یا
 ب) به طرز روشنی بیان می‌دارد که توافق داوری منعقد شده و مشخص می‌کند در کدام یک از شروط قراردادی یافت می‌شود.
 ۴- وقتی یک توافق داوری مطابق بند ۳ این ماده منعقد شده است، شخصی که طرف بسته قراردادی نیست با تعیین محل داوری در این توافق ملزم می‌شود تنها اگر:
 الف) محل داوری تعیین شده در توافق در یکی از مکان‌های اشاره شده در بخش ب بند ۲ این ماده قرار بگیرد؛

ب) توافق در سند حمل یا سند حمل الکترونیکی ذکر شود؛
 ج) شخص یاد شده به طرز مناسب و به موقع از محل داوری مطلع شود؛ و
 د) قانون حاکم مقرر دارد که این شخص می‌تواند به توافق داوری ملزم شود.
 ۵- فرض می‌شود مقررات بندهای ۱، ۲، ۳ این ماده بخشی از هر توافق یا شرط داوری است و هر مقرره‌ای از شرط یا توافق تا حدی که با این مقررات در تناقض باشد، باطل است.